ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

réttlæta (sagnorð)

Útskýra eða verja eitthvað fyrir sjálfum sér

Dæmi: Hvernig getur hún réttlætt það að hafa ekki farið í skólann? Ekkert réttlætir það að bjóða honum ekki í afmælið.

deila (sagnorð)

1) Þræta, rífast.

Dæmi: Þau deildu um hvaða bekkur ætti rétt á að nota fótboltavöllinn í frímínútunum.

2) Gefa með sér / skipta á milli

Dæmi: Strákurinn deildi nestinu með vini sínum. Kennarinn deildi út námsbókunum.

3) Aðferð í stærðfræði

útkljá (sagnorð)

Binda endi á, komast að niðurstöðu.

Dæmi: Málin voru útkljáð þannig að bekkirnir skiptust á að nota völlinn í frímínútunum.

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

áætla (sagnorð)

Gera ráð fyrir einhverju, plana eitthvað.

Dæmi: Við <u>áætlum</u> að verkefninu ljúki eftir viku.
Kennslustundin varð lengri en <u>áætlað</u> var.

vanáætla (sagnorð)

Gera ráð fyrir of litlu.
Dæmi: Kennarinn <u>vanáætlaði</u> tímann sem átti að fara í verkefnið.

Van- *skeytt fyrir framan getur þýtt minna. Dæmi: van-áætla, van-búinn, van-máttugur, van-fær.*

andvarpa (sagnorð)

Stynja, mása.
Dæmi: Strákurinn <u>andvarpaði</u> hátt þegar hann sá hversu mikið hann átti eftir.

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

auður (lýsingarorð)

1) Með engu á, tómur.

Dæmi: Autt blað. Hann settist í eina auða sætið í stofunni.

2) Með engu fólki, mannlaus.

Dæmi: hann gekk eftir auðum strætum borgarinnar.

3) Snjólaus.

Dæmi: Jörð hefur verið auð í vetur.

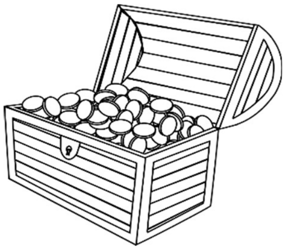

auður (nafnorð)

Auðæfi, ríkidæmi.

Dæmi: Það er mikill auður að eiga góða að.

Hann safnaði miklum auði á lífsleiðinni.

Auður (karlmanns- og kvenmannsafn)

Auður er íslenskt nafn sem bæði kyn geta borið.

Dæmi: Auður Ava er íslenskur rithöfundur.

Orðasambönd:

Sitja auðum höndum = vera aðgerðarlaus.

Dæmi: Siggi sat aðgerðarlaus í smíðastofunni.

Skila auðu = greiða tómt atkvæði, velja engan flokk eða frambjóðanda.

Dæmi: Mér leist ekki á þá sem voru í framboði svo að ég skilaði auðu.

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

sameina (sagnorð)

Búa til eitt stórt úr tveimur eða fleiri hlutum/þáttum/lífverum.
Dæmi: Skólarnir tveir sameinuðust í einn stóran skóla.

sundra (sagnorð)

1) Að dreifa í mörg stykki eða margar einingar.
   Dæmi: Deilurnar sundruðu bekknum í tvo hópa.
2) Efnafræði: að brjóta niður efnafræðilega.
   Dæmi: Við meltingu er próteinum sundrað í amínósýrur.

ílát (nafnorð)

Ílát eru umbúðir sem notaðar eru til að geyma og flytja vörur (t.d. bolli, dós, fata, flaska, krukka og nestisbox).
Dæmi: Hann vantaði ílát fyrir nestið sitt.

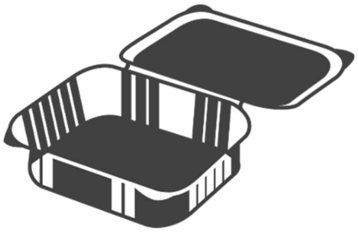

*Orðin **sameina** og **sundra** eru andheiti. Andheiti eru orð sem hafa gagnstæða merkingu.*
Dæmi: heitt-kalt, lítill-stór og svart-hvítt.

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR **upprifjun síðustu fjögurra vikna**

Klippið brotnu línuna og límið miðjuna á annað blað. Skrifaðu lýsingarorðið (lo) í karlkyni, kvenkyni og hvorukyni, fallbeygðu nafnorðin (no) og settu sagnorðin (so) í þátíð.

auður (lo)	O R Ð	**sameina** (so)
auður (no)	A Þ R	**sundra** (so)
Auður (no og sérnafn)	E N N	**ílát** (no)
áætla (so)	A	**réttlæta** (so)
vanáætla (so)	V I K U	**deila** (so)
andvarpa (so)	N N A R	**útkljá** (so)

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

upprifjun síðustu fjögurra vikna

A	Q	W	E	R	T	F	Y	U	I	O	P	Ð	Æ	L
Z	Á	S	D	K	R	E	M	J	A	F	G	H	J	K
X	A	U	Ð	U	R	R	Ó	Ð	O	I	U	Y	T	R
É	Æ	L	K	J	H	L	G	F	D	S	Á	W	N	E
R	X	S	W	Z	A	I	N	B	V	F	D	S	O	A
F	V	B	G	T	Y	H	D	E	I	L	A	J	T	Ú
O	P	Þ	S	T	A	Ð	R	E	Y	N	D	Æ	A	P
G	R	D	S	A	Q	W	E	E	R	T	Y	U	L	I
Á	É	Y	K	T	U	N	V	B	N	M	A	R	E	A
H	T	K	L	S	U	N	D	R	A	N	V	V	G	N
H	T	F	A	L						N	E	E	T	D
H	L	D	S	A						H	S	R	D	V
L	Æ	U	Ú	S						R	G	Ð	M	A
U	T	U	P	D						A	S	M	A	R
S	A	N	A	F						U	V	Æ	N	P
T	M	A	T	G						N	B	T	Y	A
A	S	Ð	S	D						S	S	I	B	F
N	A	D	A	Ý	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ð	K
A	Æ	H	M	R	V	A	N	Á	Æ	T	L	A	M	M
Ú	M	R	E	I	W	K	R	Æ	U	G	L	M	Ö	M
T	D	A	I	N	N	A	M	T	M	I	S	L	A	Y
K	T	Y	N	D	S	K	Ó	L	I	P	O	I	U	Y
L	U	I	A	I	I	L	M	A	R	S	V	E	L	U
J	Ó	L	A	S	L	E	S	T	S	I	A	M	Æ	R
Á	A	L	U	Í	B	Y	J	G	I	N	N	Á	T	N
M	Ó	Ð	I	S	Ú	P	A	E	J	Á	F	M	I	A
J	S	A	N	Ó	B	I	Ð	U	K	O	Í	L	Á	T

AUÐUR, ÁÆTLA, VANÁÆTLA, ANDVARPA, SAMEINA, SUNDRA, ÍLÁT, RÉTTLÆTA, DEILA, ÚTKLJÁ

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

upprifjun síðustu fjögurra vikna

Auður (lo), **Auður** (no), **Auður** (nafn), **áætla** (so), **vanáætla** (so), **andvarpa** (so), **sameina** (so), **sundra** (so), **ílát** (no), **réttlæta** (so), **deila** (so), **útkljá** (so).

so=sagnorð, lo=lýsingarorð, no=nafnorð

Veldu 3 eða fleiri orð úr boxinu og skrifaðu stutta sögu þar sem orðin koma fyrir.
Mundu eftir fyrirsögn, byrjun, miðju og endi. Myndskreyttu. Gangi þér vel!

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Höfundur sögunnar:

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR

upprifjun síðustu fjögurra vikna

réttlæta (so), **deila** (so), **útkljá** (so).

so=sagnorð

Er hægt að **réttlæta** stríð?

Hvernig á að **útkljá** deilumál?

Hvernig er hægt að **deila** reynslu sinni?

Veldu eina spurningu úr boxinu til að svara frá eigin brjósti.
Mundu eftir fyrirsögn, byrjun, miðju og endi. Myndskreyttu. Gangi þér vel!

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Höfundur sögunnar:

ORÐAÞRENNA VIKUNNAR - upprifjun síðustu fjögurra vikna

Klippið upp í brotnu línuna og límið miðjuna á annað blað.

Skrifið setningu og/eða teiknið mynd undir hvert orð. (so=sagnorð, lo=lýsingarorð, no=nafnorð)

auður (lo)	O R Ð A Þ R E N N A	**sameina** (so)
auður (no)		**sundra** (so)
Auður (no og sérnafn)	V I K U N N A R	**ílát** (no)

áætla (so)

vanáætla (so)

andvarpa (so)

réttlæta (so)

deila (so)

útkljá (so)